

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

BMI0070

សម្ភាសន៍ជាមួយ ទុយ អោម ភេទប្រុស អាយុ៦៨ឆ្នាំ
មុខងារសម័យខ្មែរក្រហម: អនុលេខាស្រុកមានជ័យថ្មី (ស្វាយទាប)
ស្រុកកំណើតនៅភូមិដូនរមៀល ឃុំស្រែកោង ស្រុកបាភ្នំ ខេត្តព្រៃវែង
រស់នៅភូមិសង្កែ ឃុំបឹងបេង ស្រុកម៉ាឡៃ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ
ថ្ងៃទី២០ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១០
សម្ភាសដោយ សោម ប៊ុនថន

០១:៣៧:១០

២៣ទំព័រ

- ប៊ុនថន : ខ្ញុំសួរអីដំបូង ។ អីឈ្មោះអី?
- អោម : ខ្ញុំត្រកូល ទុយ អោម ។
- ប៊ុនថន : អីអាយុប៉ុន្មាន?
- អោម : ឥឡូវនេះ៦៨ ។
- ប៊ុនថន : អីនៅម៉ា ដើរបាន ។ អីស្រុកកំណើតនៅណា?
- អោម : នៅភូមិដូនរមៀល ឃុំស្រែកោង ស្រុកបាភ្នំ ខេត្តព្រៃវែង ។
- ប៊ុនថន : កាលពីដើម តើអីមានបងប្អូនប៉ុន្មាននាក់?
- អោម : បងប្អូន១០ នាក់ ប៉ុន្តែស្លាប់អស់ហើយ នៅសល់តែ៥ នាក់ ។
- ប៊ុនថន : អីកូនទីប៉ុន្មាន?
- អោម : កូនទី៥ ។
- ប៊ុនថន : តើបងប្អូនស្លាប់ថ្មីៗ ក៏យូរហើយ?
- អោម : ស្លាប់ចាស់ជរាផង និងស្លាប់សម័យនោះផង ។
- ប៊ុនថន : ចុះឪពុកម្តាយ?
- អោម : ស្លាប់អស់ហើយ បើគិតមកដល់ឥឡូវអាយុជាង១០០ ។
- ប៊ុនថន : កាលពីដើមចូលរៀននៅសាលាណាដែរ?
- អោម : អីរៀននៅសាលាបឋមសិក្សាភ្នំប្រកស្វាយ ។
- ប៊ុនថន : អីរៀនដល់ថ្នាក់ទីប៉ុន្មាន?
- អោម : បើគិតឆ្នាំ មិនបានគិតទេ ប៉ុន្តែរៀនបានថ្នាក់ទី៧ពីសង្កែ ។

ប៊ុនថន : កាលនោះគេរាប់ពីខ្ពស់មកទាបវិញ?

អោម : ១២, ១១, ១០, ៧ ។

ប៊ុនថន : បាន៤ឆ្នាំ ។ អីឈប់រៀននៅឆ្នាំណា?

អោម : ឆ្នាំ១៩៥៧ ។ ឈប់រៀន អីចេញពីសាលាក៏មកបួស ។ បួសបាន៦ឆ្នាំ បើព្រះ៦វស្សា ។

ប៊ុនថន : បួសនៅវត្តណា?

អោម : វត្តច្រកស្វាយ ។ បួសហើយ អីចូលរៀននៅសាលាបាលីរងបានបីឆ្នាំ ក៏ប្រលងទៅធ្លាក់ ។ ធ្លាក់ពីសាលាបាលីរង ឈប់រៀនសាលាបាលី ក៏មករៀនខាងធម្មវិន័យបីឆ្នាំទៀត ។ ៣ឆ្នាំ ក៏ប្រលងជាប់បានសញ្ញាប័ត្រ ។

ប៊ុនថន : គេហៅសញ្ញាប័ត្រអី?

អោម : សញ្ញាប័ត្រធម្មត្រី ។ ខាងវិន័យ ខាងព្រះសង្ឃ ហៅសាលាបឋមសិក្សា និយាយខាងច្បាប់ ព្រះ ។

ប៊ុនថន : ចុះក្រោយពីបានសញ្ញាប័ត្រ?

អោម : អីក៏ចាកសិក្សាបទ ។ ឈប់ធ្វើលោក ។

ប៊ុនថន : តើក្រោយមកអីធ្វើអី?

អោម : ចប់ពីលោកមក អីមានគ្រួសារ ។ ឥឡូវអីសូមនិយាយខ្ញុំកុំឲ្យវែងពេក ។ ឆ្នាំ១៩៧០ សភាពការណ៍យើងរដ្ឋប្រហាររបស់ លន់ នល់ ទម្លាក់សម្តេចតា ក៏ដឹកនាំបាតុកម្មដឹកនាំ រំលាយរដ្ឋណាចចាស់ មេឃុំ មេភូមិ សាលាស្រុក ក៏ចូលទៅរស់ ។ កាលនោះក៏ចូលទៅ រួម កាលនោះរៀនណាមកចូលមកដឹកនាំយើង ហើយខ្ញុំទៅរៀននៅជិតព្រំដែនក្រាំងលាវ ក្នុងស្រុកកំពង់ត្របែក ។ មានកងទ័ពរៀនណាមកធ្វើមេដឹកនាំ ហ៊ីតែអត់និយាយអីទេ និយាយជាមួយអីថា អស់លោកទាំងអស់ តស៊ូដើម្បីរំដោះយកសម្តេចឌីមកវិញ ។ ចូល ធ្វើកងនៅនោះជាមួយរៀនណាម ដឹកនាំ ហាត់រៀន ហ៊ឹកហ៊ិនខាងបច្ចេកទេសបាញ់បោះ វាថាឲ្យចប់ រៀនចេះហើយ វាយយកសម្តេចឌីមកវិញ ។ ប៉ុនកាលនោះលោក លន់ នល់ ។ ក៏នៅជាមួយចិនទៅ រៀនចប់បច្ចេកទេសបាញ់បោះអីណោះណោះហើយ ចូលមក វាយវិញ ជាមួយកងទ័ព លន់ នល់ ។

ប៊ុនថន : វាយនៅកំពង់ត្របែក?

អោម : កំពង់ត្របែក ។ កាត់ខ្សែភ្លើង កាត់ខ្សែល្ងស វាយនៅកអណ្តើក ។ វាយអស់ ខ្ញុំចូលដល់ ៧១ ។ ឆ្នាំ១៩៧១ គឺខាងខ្ញុំនេះ ឃុំស្រែកោង ស្រុកបាភ្នំនេះ ត្រូវរៀបចំមេឃុំ ភូមិ ។

ខ្ញុំក៏ប្រាប់មេរៀនណាម ខ្ញុំឈប់ធ្វើទារហានហើយ សុំមកធ្វើខាងយុវវិញ ក៏គេឲ្យមក ។
ប្រគល់អារុធ្វើគេចប់ ខ្ញុំក៏មក ។ មកដល់គេរៀបចំមេឃុំហើយ មេឃុំស្រែកោង ហើយខ្ញុំ
គេឲ្យប្រធានសន្តិសុខ ។

ប៊ុនថន : សន្តិសុខឃុំ?

អោម : សន្តិសុខឃុំ ។ ចប់ពីនោះចេះតែដំណើរការ៧១, ៧២ រហូតដល់៧៥រំដោះ ។ ដល់រំដោះ
ចប់ខ្ញុំគេលែងឲ្យនៅសន្តិសុខហើយ គេយកទៅ មួយតំបន់២៤ លេខ២៤តំបន់២៤ ។

ប៊ុនថន : ភូមិភាគបូព៌ា?

អោម : បាទ ។ ដល់ចប់ ឲ្យដើរចេះ មិនដើរធ្វើអីទេ ដើរពិនិត្យតាមសហករណ៍ តាមភូមិ តាមឃុំ
អត់យានយានយានម៉េច ខ្លះអី ខាតអី ។ ហ្នឹងមិនមែនជាប្រធានទេ ប៉ុន្តែមាំតំបន់២៤ លើខ្ញុំតែ
ម្តង ។ អើមើលសហករណ៍ណា អត់បាយ អត់ទឹក ខ្លះអី ខ្លះអី មន្ទីរពេទ្យសង្គមកិច្ចភូមិ
ចូលមើលក្របកន្លែងទាំងអស់ ។ ទារហានណាចូលមើលសហករណ៍នេះ ខ្ញុំចូលទៅមានស្តីទេ
ទៅដល់មើលរោងបាយតែម្តង ។ តាមរោងបាយ ចុះម៉េចរាវម៉្លេះ? អើលោកប្រធានភូមិ
អើសហករណ៍ គាត់ឲ្យខ្ញុំដាក់តែ១០កំប៉ុង ។ ចូលទៅកន្លែងពេទ្យ ពេទ្យតាមភូមិ ឈឺយ៉ាង
ម៉េច អីយ៉ាងម៉េច បងប្អូនឪពុកមាយ៉ាងម៉េច ថាមានតែថ្នាំសូន្យ បុរាណ ឥឡូវខ្លះថ្នាំអី ។
ខ្លះនេះ ខ្លះនោះតាមពេទ្យ អីក្រាន់សរសេរសំបុត្រ ឥឡូវទៅខាងសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ ដឹកអង្ករ
៥ បារមក ថ្នាំនេះថ្នាំនោះចូលមកពេទ្យមក ។ ដុតពីនេះ ទៅនោះទៀត ។

ប៊ុនថន : កាលអីនៅខាងសន្តិសុខដដែល?

អោម : ចប់ហើយអីមកខាងតំបន់ ។

ប៊ុនថន : កាលនោះតំបន់២៤មានស្រុកអីខ្លះ?

អោម : ស្រុកពាមដរ ស្រុកត្របែក-កំពង់ត្របែក ស្រុកពាមរ ស្រុកមេសាង ស្រុកបារាំង មាន៨
ស្រុក ។ ទាំងស្រុកកំចាញាមា ។ ឥឡូវមែនទែនចង់យល់អីពីអីទៀត ។

ប៊ុនថន : ចង់យល់ពីប្រវត្តិរបស់អី?

អោម : ដល់ចប់ពីរឿងហ្នឹង ឆ្នាំ១៩៧៨ អីឈប់ពីរឿងចិនហើយ ឲ្យអីទៅធ្វើអនុលេខស្រុកមាន
ជ័យថ្មី ក្នុងតំបន់២៣ ខេត្តស្វាយរៀង ។ ប៉ុន្តែកាលនោះ មិនទាន់មកឈរនោះទេ អីចុះទៅ
កំពង់រោង ទៅប្រសូត្រ ទៅចន្ទ្រ ទៅសំរោង ទៅរមាសហែក ដោះស្រាយជីវភាពប្រជា
ជនដូចជា អត់យាន ខ្លះខាតយ៉ាងម៉េច ជួយដោះស្រាយ ។ អើកាលនោះចូលភូមិភាគ
មានកិច្ចការអី រាយការណ៍ឡើងភូមិភាគ ។ ដល់និយាយពី៧៨ និយាយខ្លីក៏បាន ។

ប៊ុនថន : និយាយវែងក៏បាន?

អោម : ដល់និយាយនៃពីរឿង កាលនោះអី សោ ភឹម គាត់មិនភូមិភាគ២០៣ ។ ពេលចប់មក គាត់ជាអនុប្រធានរដ្ឋជាមួយអី ខៀវ សំផន ។ អី ខៀវ សំផន ជាប្រធានរដ្ឋ អី សោ ភឹម ជាអនុប្រធានរដ្ឋ តែគាត់ទទួលដាច់ដោយឡែកគឺ ភូមិភាគ២០៣ ហៅភូមិភាគបូព៌ា ។ អីទៅរៀនកាលនោះ លោកសម្តេច ជា ស៊ីម ប្រធានលេខ២១ ធ្លាប់ទៅរៀនជុំគ្នា ។

ប៊ុនថន : តំបន់២១ ?

អោម : បាទ ។ ហើយសម្តេច ហេង ស៊ីន កាលនោះគាត់ជាប្រធានកងពលលេខ៤ របស់ភូមិ ភាគបូព៌ា ។ ប៉ុន្តែដោយឡែកសម្តេចនាយកសព្វថ្ងៃនេះ ខ្ញុំចេះតែឆ្ងល់ កាលនោះគាត់នៅណា បានជាខ្ញុំមិនដែលជួបគ្នា ។ បើលោកគា ជា ស៊ីម លោកគា ហេង ស៊ីន ធ្លាប់បានទៅ រៀនក្នុងសាលាភាគនោះ ។ ទទួលសភាពការណ៍ ៧៧, ៧៨, ៧៩ អាហ្នឹងខ្ញុំចង់និយាយ មួយម៉ាត់ថា ខ្ញុំធ្វើអនុលេខស្រុកមានជ័យថ្មី ។ ខ្ញុំចេះតែគិត អញសម្រេចចិត្តយ៉ាងម៉េច ចង់ចូលជាមួយ កាលនោះសភាពការណ៍មិនរៀបរយចូលរៀនណាម អើសភាពការណ៍ ក្នុងវាចេះតែខ្លាំងហើយ អីយើងខាងក្នុងនេះ ។ ចេះតែគិត បើអញចូលទៅយួន យួនអញ ស្តាប់យូរហើយ ចង់និយាយពីប្រវត្តិភូមិភាគ ប្រវត្តិដើមវាយខ្មែរយើងចេះចុះ ។ ហីខាង នោះចូលហើយ យួនចូលសភាពការណ៍នោះ អញចូលទៅយួននឹកឃើញប្រវត្តិភូមិភាគ ។ អើ មិនចូលទេ តាំងចិត្តយួនសត្រូវសួរពូជ ដូនតាយើង ឥឡូវគិតម៉េចដាច់ចិត្តមិនចូល ។ ដល់សភាពការណ៍ អើលោកក្នុងយល់ហើយ ថ្ងៃប៉ុន្មានអីហ្នឹង រថក្រោះវាចូលមក រៀន ណាមវាចូលមក ខ្ញុំរត់គេច ទាំងអស់ក៏រត់មក មកនៅខាងខ្មែរក្រហម ។ មកចូលធ្វើទ័ព ទៀត វាយគ្នាចុះឡើងៗ ក្រោយពីសន្តិសុខក្រុងប៉ារីសហើយ មកខ្ញុំមកនៅនេះ ។ ចូលធ្វើ ទាហានទៀត ធ្វើទ័ពទៀត អើខាងហ្នឹងមិនវាយខាងណោះ គេហៅរដ្ឋកម្ពុជា ។ វាយចូល ទៅក្នុង មុនមិនឆ្លងផ្លូវអំពិល អូរចក់អីហ្នឹង សរសេរសំបុត្រ បងប្អូនណាស្គាល់ខ្ញុំ ខ្ញុំដាក់ ឈ្មោះ ទុយ អោម ។ បងប្អូនណាស្គាល់ខ្ញុំឈ្មោះ ទុយ អោម ទោះបីជាទាហានក្តី ធ្វើអីក្តី បើឃើញសូមមកជួបគ្នា យើងមិនបាញ់គ្នា យើងជាតិខ្មែរនឹងខ្មែរអត់សម្លាប់គ្នាទេ សម្លាប់ តែយួនទេ ។ ដាក់អីចឹង ដាក់មួយឡាំងពីរឡាំង ទឹកដោះគោមួយឡាំងពីរឡាំង ចោលជា មួយសំបុត្រ តាមអាជ្ញាវាយើងមកពីបរេលមក ផ្លូវមកអំពិលច្រាំដើម ។ ក៏មិនដែលឃើញ ជួបអីជាប់អី ដល់ចប់នោះតែនៅទៅ ទទួលអីហ្នឹង គេឲ្យនៅឈរជើងនៅហៅ តំបូកក្នុង នៅក្រុងនេះ ខាងលិចភូមិរហាត់ទឹក ក៏ទាក់ទងជាមួយទាហានយើង ទាហានខ្មែរ ។ ឥឡូវ

អាអូន អ្នែងកុំវាយក្នាត្យសោះយើងខ្មែរ បើយួនមក ហើយមែនដែនការនេះដូចជាទាហាន យួនវារាតក្បាតចូលមក អាទាហានខ្មែរយើងថា ពូស្តែកយួនចេញមកវាយហើយ អើ អ្នែងមកមុនមក ពូបាញ់តែឡើងលើទេ អើដល់យួនមកមែនទែនតែម្តង ។ បានចប់សព្វ គ្រប់ ចរចារអីនេះហើយនេះ អីសូមសរុប អើសមាហរណកម្មឆ្នាំប៉ុន្មានទេអីភ្លេចហើយ ។

ប៊ុនថន : ៧៦ ?

អោម : អើ បានសម្តេចនាយកនេះថា យើងផ្សះផ្សារជាតិ បង្រួបបង្រួមជាតិ អំពាវមែកងពលព្រៃ ទៅជួប ។ ចប់សព្វគ្រប់ បានថាឥឡូវក្នាននរណាចាញ់នរណាឈ្នះទេ យើងចាប់ដៃក្នា បង្រួបបង្រួមជាតិ តែកងទ័ពវាដកអស់ហើយ ។ បានសម្តេចប្រកាសចាប់ដៃក្នា ផ្សះផ្សារ ក្នា ជាតិយើងតែមួយ ប៉ុននៅខ្មែរក្រហមមួយចំនួនតូចទៀត នៅអន្លង់វែងអីហ្នឹង ។ បានសម្តេចនាយកប្រកាសផ្សះផ្សារ ខ្ញុំប្រមូលសាទរជាមួយសម្តេចនាយក មកចុះនៅសាលា រៀនម៉ាឡៃ ។ អីចឹងខ្ញុំសូមសរុបមកវិញថា មានតែសម្តេចនាយក ហ៊ុនសុរាហ៍ទុកកិត្តិយស គាត់តាំងពីទៅប្រជុំនៅអីរ៉ូបបានកិត្តិយសសន្តិភាព ។ បានហើយ ឥឡូវខ្ញុំមានតែសម្តេច នាយក មានតែរាជរដ្ឋាភិបាលយើងហ្នឹងឯង ដែលជួយព្រះប្រទេសជាតិ ព្រមម៉ាឡៃយើងមាន ប៉ុណ្ណឹង មើលឥឡូវថ្ងៃប៉ុន្មានមកចាក់កៅស៊ូ ។

ប៊ុនថន : អញ្ជឹងខ្ញុំសូមសួរអីពីប្រវត្តិនៅម៉ាឡៃ ។ តើមកដល់ដំបូងគេហៅម៉ាឡៃ ?

អោម : នៅម៉ាឡៃហ្នឹង ហួសភ្នំនេះ ភ្នំខាងកើតនេះឈ្មោះភ្នំម៉ាឡៃ ដល់ស្រុកហ្នឹងឈ្មោះស្រុកម៉ាឡៃ ប៉ុនភ្នំមានច្រើនណាស់ ភ្នំវែង ភ្នំអីច្រើនណាស់ ។ ហ៊ីភ្នំនេះ ចាំអីនិយាយ ប្រវត្តិនេះនៅ លើអីទាំងអស់ ព្រំដែននេះ មកទល់នេះ ។ ភ្នំនេះពីដើមមក មើលដែនទឹកអត់មានដែរ ប៉ុនទំនៀមទម្លាប់ហៅ ចឹងត្រកួន ។ ប៉ុនឥឡូវចាំអីនិយាយពីប្រវត្តិភ្នំនេះបន្តិច ដោយ សភាពការណ៍សង្គ្រាម រៀនណាមដែលចូលមកនោះមិនដឹងជាដឹកអី អីរកនឹកមិនឃើញដែរ បើដឹកដៃមិនបានទេ ភ្នំនេះ ។ ដូចថា ភ្នំវាចេះ ដឹកទៅចឹង ប្រវែងប្រហែលម្ភៃម៉ែត្រ កាច់មកនេះ ហ៊ីកាច់នោះមិនកាច់ធម្មតាទេ ហើយចាក់ស៊ីម៉ង់ត៍មួយក្រែង ។ គឺថាដឹកទៅ ចឹង ម្ភៃម៉ែត្រចាក់ស៊ីម៉ង់ត៍ទៀត ទុកមួយក្រែងទៅ ដល់ត្រង់ហ្នឹងចាក់ជណ្តើរឡើង ជណ្តើរ ដែកឡើងមានកម្របស៊ីម៉ង់ ។ គេចកាច់មកហ្នឹងទៀត ម្ភៃម៉ែត្រចាក់ឡើងទៀត ហើយមួយ ក្រែងចាក់ស៊ីម៉ង់ត៍ ហើយមិនដឹករកទេ ដឹកដល់បាតភ្នំតែម្តង ។ ចឹងបានអីថា បើដឹកដៃ មិនកើតទេ កាលនោះអីនៅខ្មែរក្រហម សុំដីថែដាក់ ដាក់៧៩ ដែរវាព្រួយដាក់ ។

ប៊ុនថន : គេហៅអី ?

អោម : កាំភ្លើង៧៥យើង ។ វាយប្រហែល បើគិតជាគ្រាប់ប្រហែលជាពលាន វាយមិនបែកទេ ភ្នំរុងនោះ ។

ប៊ុនថន : ដឹកចូលនោះ ?

អោម : បាទ វាយម៉េចបែកប្លែងភ្នំហើយ ។ អាគម្របឡើងម៉ាដណើរកាច់មួយ ដណើរឡើងបិទ គម្រប ។ ថែវាឲ្យវាយ ដាក់៧៥យើង បើគ្រាប់ប្រហែលជាពីរឡាន ។

ប៊ុនថន : នៅក្នុងរូងភ្នំ ?

អោម : រូងភ្នំ ហើយមិនមែនរាក់ទេ មិនមែនដឹកនឹងដៃទេ បានឈ្មោះឥឡូវហៅភ្នំរុង ។ ហីក្រោយ ពីយើងសន្តិភាពស្រួលចូលហើយ អាមេរិក បារាំង ចិន ជប៉ុន មកសុំទស្សនា មកចំចូល ទៅមើលរូង ។ ចុចពិលមិនឆេះទេ កាន់ទានប៉ុនៗកងនេះ នាំគ្នាចូល ។ មើលឆ្នាំប៉ុន្មានទេ អីរកនឹកមួយភ្លែតសិន ឆ្នាំ១៩៧៨ កម្មវិធីសន្តិសុខយើងនាំភ្ញៀវចូល ឃើញពស់មួយកូរ ប៉ុណ្ណោះនៅក្នុងនោះ គ្រាន់តែឃើញពស់លែងហ៊ានចូល ។ លែងហ៊ាននាំភ្ញៀវចូលទាំងអស់ ព្រោះពស់មកនៅក្នុងរូងហើយ មិនដឹងធ្វើម៉េច យកម៉ែនគោនដាក់កម្ទេចចោលរូងហ្នឹង ប៉ុន វាមិនខ្ទេចទាំងអស់ទេ ។ ឥឡូវវាដុះព្រៃអស់ហើយ អត់មាននរណាហ៊ានចូលទៀតទេ បាន ជាប់ឈ្មោះភ្នំរុង ។

ប៊ុនថន : ខាងយួនដឹក ?

អោម : ខាងនោះ ហើយមិនដឹកដៃទេ ខ្ញុំប៉ាន់ ចុះពីលើកំពូលភ្នំមកដល់បាតភ្នំ ។ ដឹងប្រើម៉ាស៊ីន ឬ ប្រើអីដីឆ្ងល់ទល់ឥឡូវហ្នឹង ហើយចាក់ស៊ីម៉ង់ត៍ ។

ប៊ុនថន : សព្វថ្ងៃមានពិណាចូលទេ ?

អោម : អត់ចូលទេ ម្យ៉ាងវាដុះព្រៃដង ដុះអីដង អត់ហ៊ានចូលទេ ប៉ុននៅជារូងធម្មតា ។ អីចេះ អីសួររឿងប្រវត្តិអី បើនិយាយវាវែងឆ្ងាយណាស់ ទៅស្រុកថៃទៅអីនោះ ។ និយាយ សរុបមកវិញ ដល់៧៦ សមាហរណកម្មហ្នឹង រូបរួម ចុះចូលដុះដុះ បានសម្តេចនាយក ចូលមក មានតែរឿងយើងដុះដុះប្រទេសជាតិយើង ហើយបានរហូតមានផ្លូវ មាន សាលា វាមានមន្ទីរពេទ្យដោយសារសម្តេចនាយក ។

ប៊ុនថន : ចង់សួរអីទៀត ។ ចុះម៉ាឡៃ ?

អោម : ម៉ាឡៃ យកតាមឈ្មោះភ្នំ មកដាក់ស្រុក ។

ប៊ុនថន : ចុះអីមកដល់ដំបូងគេហៅម៉ាឡៃ ឬមិនទាន់ទេ ?

អោម : គេហៅហើយ ព្រោះភ្នំនោះ ភ្នំម៉ាឡៃ ។ ដល់ដូរដូររាជតិ បង្រួបបង្រួមជាតិចប់ ហ្នឹងក៏
យកម៉ាឡៃនោះ ជាស្រុកម៉ាឡៃ ។

ប៊ុនថន : ឆ្នាំប៉ុន្មាន?

អោម : មើលពីគិតគាំដីពីមុនដូរ យកភ្នំម៉ាឡៃជាស្រុកម៉ាឡៃ ។

ប៊ុនថន : ពីមុនមកអីមានដីដា ម៉ាឡៃ ស្ថិតនៅក្នុងតំបន់ណា ស្រុកអីទេ?

អោម : អត់ទាន់មានបែកជាតំបន់នេះ តំបន់នោះទេ ប៉ុន្តែគ្រាន់តែកំណត់ចេះ គាំដីពីចៅកែយ គាត់
ទិញឈើពីសង្កមដាក់ឈ្មោះដូរ១០២ ។ អាដូរដែលបែកចេញពីកូនដីមក ឈ្មោះដូរ
១០២ អាហ្នឹងចូលក្នុងដែនទី ហើយភ្នំម៉ាឡៃមាន អាភ្នំវែងមិនមានឈ្មោះទេដោយខ្សែភ្នំ
ជួរភ្នំវែងរហូតទៅហ្នឹងទៅហៅភ្នំវែង ។

ប៊ុនថន : តើអីដីដាទៅក្នុងតំបន់ ភូមិភាគអី?

អោម : មិនទាន់មានលេខដូចជាតំបន់ ឬលេខ ខេត្តអីទេ ។ ប៉ុន្តែមែនទែន បើសរុបពីប្រវត្តិដើម
វាទៅក្នុងទឹកដីខេត្តបាត់ដំបង ។

ប៊ុនថន : ភូមិភាគពាយ័ព្យ?

អោម : បើនិយាយភូមិភាគពាយ័ព្យ ។

ប៊ុនថន : ដីតំបន់ច្បាស់លាស់ទេ?

អោម : អត់ដឹងលេខទេ ហើយស្រុកនេះពីមុន ភូមិនេះពីមុនហៅភូមិដូងដោយស្រុកថែមានដើមដូង
ច្រើនជាប់ព្រំដែនយើងសព្វថ្ងៃនេះ ។ អញ្ចឹងហៅថាភូមិដូង ដល់សភាពការណ៍យើងរៀបចំ
ស្រុកទៅ យកភ្នំម៉ាឡៃស្រុកម៉ាឡៃចូលខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ។

ប៊ុនថន : ចុះឃុំ?

អោម : អើពីមុនបឹងបេងវាចេះ ទើបនឹងឮឈ្មោះពេលចូលមកនៅ ព្រោះកន្លែងនោះសុទ្ធតែដើម
បេង ដើងភ្នំ សុទ្ធតែដើមបេងច្រើនណាស់ ។ មិនដឹងហៅអី មានតែភូមិបឹងបេង ។ ដល់
រៀបចំស្រុកម៉ាឡៃហើយ បានបង្កើតភូមិ ភូមិសង្កែសុទ្ធតែដើមសង្កែ ។ ទៅទៀត វាលែង
បឹងហើយ ភូមិភ្នំរុង វត្តភ្នំរុង ។ តទៅទៀត មានដើមចំបក់មួយ ភូមិចំបក់ ដល់នោះមាន
សុទ្ធតែដើមល្វាក្នុងព្រៃ ដាក់ភូមិល្វា ។ ឥឡូវឃុំបឹងបេងមានតែ៥ភូមិ មានភូមិសង្កែ ភ្នំរុង
ទៅទៀតភូមិចំបក់ ទៅទៀតភូមិល្វា ភូមិជ្រៃ ។

ប៊ុនថន : ដាក់ឈ្មោះតាមដើមឈើ?

អោម : បាទ ប៉ុន្តែមានចូលក្នុងដែនទី១ ទើបតែបង្កើតថ្មី ក្រោយយើងរួមរួមផ្សះផ្សារជាតិ ដាក់អញ្ជឹង ។

ប៊ុនថន : ជាប់រហូតមកដល់ឥឡូវ?

អោម : បាទរហូតមក ។ ភូមិសង្កែ ភូមិភ្នំរុង ភូមិបំបក់ ភូមិជ្រៃ ភូមិល្វា ។

ប៊ុនថន : នៅទីនេះព្រៃដល់ណាដែរ?

អោម : ព្រៃចាប់ពីខាងកើតដល់នេះ សុទ្ធតែព្រៃ អាណនៈមានតែស្បូវ វាលស្បូវ អើស្រុកយើងហៅផ្លូវ មានដើរឈើមួយដើមៗ ។ ប៉ុន្តែចាប់ពីនេះទៅ ពីមុនអីដើរព្រៃមានព្រៃ ចាប់ពីខាងកើតដល់ សុទ្ធតែមានព្រៃ ឆ្លុះយប់ក្តាន់ព្រៃ រំពេច ឈ្នួស ជ្រុកព្រៃ ពេញភ្នំរុង ។ ចុះសុទ្ធតែព្រៃភ្នំនោះ ។

ប៊ុនថន : ចុះនៅផ្សារម៉ាឡៃជាព្រៃដែរ?

អោម : មិនមែនជាព្រៃទេ មានតែដុះ កុម្មុបស្បូវ ផ្សារម៉ាឡៃ អត់មានឈើព្រៃធំដុំទេ ។ ហ្នឹងមែនទែនអីដឹងច្បាស់ណាស់ ទាំងផ្សារព្រៃដែន ទាំងផ្សារម៉ាឡៃ ទាំងភូមិយើងសព្វថ្ងៃក៏ដោយ ព្រោះចូលមកឆ្នាំ៧០ ។ ឆ្នាំ៧០ បានដឹកចេញពីថែមកនៅហ្នឹង ហ៊ីកាលនោះមានកងពិសេសគេ រាវតែម៉ែចូលតាមផ្លូវហៅច្រកស-១៥ ឥឡូវគេហៅភូមិត្រសេកជ្រៃ ។ រាវម៉ែដឹកចូលមក ឡានដឹកមក ចែកគ្នានៅ រស់នៅហ្នឹង ។

ប៊ុនថន : អីដំបូងនៅខាងស-១៥ ?

អោម : នៅសាលារៀនវាលហាត់ ។

ប៊ុនថន : នៅម៉ាឡៃនេះមានដីរឺទេ?

អោម : ដីរឺមិនមានទេ ទៅខាងមុខ ខាងភ្នំវៃវង់ ទៅខាងភ្នំត្រាប់បានមានដីរឺ ។ នៅនេះមានត្រឹមឈ្នួស ជ្រុកព្រៃ មានព្រៃ ហើយនឹងក្តាន់ព្រៃ យប់ដើរឆ្លុះតាមហ្នឹង ។

ប៊ុនថន : មានប្រជាជនរស់នៅ?

អោម : អត់ទាន់មានទេ នៅតាមមាត់អូរព្រៃដែនទាំងអស់ សុទ្ធតែកងទ័ពទាំងអស់ ។

ប៊ុនថន : មានប្រជាជនមករស់នៅលាយឡំទេ?

អោម : ប្រជាជន ចង់និយាយថា ថ្មី កងទ័ព ប្រពន្ធ ប្រជាជន មិនមែនជាប្រជាជនរកស៊ីទេ ។ ថ្មីទាហាន ប្រពន្ធនៅហ្នឹង ។

ប៊ុនថន : ចុះពេល៧៧ អីមកដល់ភ្លាម?

អោម : នោះដឹកទៅតាមព្រៃដែន តាមកាកបាទ ទៅជំរុំស្រះកែវ ដំណាច់អត់មាននៅទេ ។

ប៊ុនថន : អ៊ីមកដល់ដំបូងជាកងទ័ព?

អោម : បាទ ។

ប៊ុនថន : អ៊ីមកដល់នេះទេ(ម៉ាំឡៃ) ?

អោម : ដល់ ប៉ុនសភាពការណ៍ខ្លាំងតំចេញទៅអស់ ទៅជំរុំស្រុកថៃ ។

ប៊ុនថន : កាលនោះអីនៅកងប៉ុន្មាន?

អោម : ៤៥០ កងពល៤៥០ ។

ប៊ុនថន : នៅជាមួយ...?

អោម : សុខ ភាព មេកងពល មេ សួស ហុង ។

ប៊ុនថន : សួស ហុង ឥឡូវតាត់នៅរស់?

អោម : នៅ ឥឡូវឡើងខត្តមសេនីយ៍អស់ហើយ ។

ប៊ុនថន : នៅនេះអីមានប៉ះក្នុងមួយកម្មវិធីរដ្ឋកម្ពុជាទេ?

អោម : ប៉ះដូចអីនិយាយពីដើមមិញ ។ ប៉ះអញ្ចោះ អត់វាយទេ ទាក់ទងអីជាក្នុងវិធានមួយដូចជា រដ្ឋកម្ពុជា ទាហានគេនៅឯណោះ អីនៅណោះ ។ ចូលទាក់ទងតាមរយៈអ្នកស្រុកអ្នកភូមិចូល មកជួប សួរថាមេទាហានឈ្មោះអី ទាក់ទងតាមរយៈបងប្អូនចេញចូលមករកស៊ី ។ ឲ្យមក ជួប ខ្ញុំស្រុកប៉ុណ្ណោះ ដល់អីចឹងមេទាហាននោះមកជួបគ្នា ។ ឥឡូវចេះអារម្មណ៍ អើគេប្អូនខ្ញុំ ថា អារម្មណ៍ខ្មែរ បង អីក៏ខ្មែរ យើងកុំបាញ់គ្នា រាប់អានគ្នាចុះឡើងរកលុយឲ្យទៀត ផ្តល់ លុយឲ្យទៀត ។ អើកាលនោះលុយយើងរៀបរយ ផ្តល់យកលុយមួយពាន់ពីរពាន់ទៅ ។

ប៊ុនថន : មួយពាន់ពីរពាន់បាត?

អោម : ហ្នឹងហើយ ។ ថាផ្តល់កុំបាញ់យើង គ្នាយើងកុំបាញ់ ហើយមកជុំនឹងអីរាល់ព្រឹក ។ ជូន កាលយកមាន់មក ស្រាមួយកាដុងមកជុំហូបជាមួយគ្នា ។ ប៉ុន្តែអីចេះ ពេលណាឡើងវាយ ត្រូវរាតត្បាត បងស្រុកវាយ អើផ្តល់មកមុន ថាអើពួកខ្ញុំខ្មែរគេឲ្យឡើងមកមុន បាញ់ ប្រោកប្រោក យួនមកក្រោយដាក់តែម្តង ។ វាខុសគ្នាមែន ខាងណោះខ្មែរក្រហម ខាងនោះ រដ្ឋកម្ពុជា ប៉ុនយើងជុំគ្នាខ្មែរនិងខ្មែរយើង ហ៊ីកាលនោះមកដឹកជុំគ្នា ។

ប៊ុនថន : កាលនោះអីនៅកងប៉ុន្មាន?

អោម : កង៤៥០ ប៉ុនវរសេនាធំ១០៧ ។ ឈរជើងនៅដំបូកក្នុង ឥឡូវម៉ាំសៀ ល្ងា ម៉ាំចំណោម រូបកោនោះ... ។

ប៊ុនថន : អីប្រធានខាងចរចារ?

អោម : ហ្នឹងហើយ អីមិនមែនប្រធានខាងទាហានទេ ប្រធានខាងទំនាក់ទំនងពាក្យថាចរចារ ។

ប៊ុនថន : តើហៅអីវិញ?

អោម : តើហៅផ្នែកទំនាក់ទំនង ប៉ុន្តែលើវរសេនីយ៍ទៀត ម៉ាផ្នែកប្រជាជន ។ អីចង់ទាក់ទងម៉េច កាល នោះមិនទាក់ទងត្រឹមប្រជាជនទេ ទាំងចៅហ្វាយស្រុកនៅមង្គលបូរី សុទ្ធលេខជាប់គ្នាទាំង អស់ ។ ប៉ុន្តែកាលនោះមិនទាន់មានទូរស័ព្ទទេ ប្រើតែអូរ ។ បងឯងនៅនោះ ខ្ញុំនៅឯណោះ ប៉ុន្តែប្រជាជនចេញចូលធម្មតាព្រៃ កាប់ឈើ កាប់បូស្សី ចេញចូល ។ ប៉ុន្តែដោយឡែកវាយ ស្នែក អាណោះទ្រង់ណឹងមកភ្លាម តែអូរជួបគ្នា អើអ្នកមកមុនមក អញវាយអ្នកមុន ។ បាញ់ប្រាកប្រាកទៅ គ្រាប់ខ្លះអី ម៉ាទូសៀ ពីរទូសៀ ប៉ុន្តែអាក្រោយមកសុទ្ធតែដាក់ ។

ប៊ុនថន : គ្រាប់បានមកពីណាអីកាលនោះ?

អោម : ឃ្នាំងធំណាស់ ។ កាលនោះតើហៅ ៥-១០០ នៅដីថៃ ស្រុកថៃ ។ ត្រូវការពីរឡាន ដឹករឹប ។

ប៊ុនថន : មកពីណា?

អោម : អីមិនយល់ថា ពីចិន ពីខាងណាៗទេ ។ ប៉ុន្តែនិយាយឃ្នាំងធំនៅ ៥-១០០ ជាប់មាត់ សមុទ្រនោះឯង ។

ប៊ុនថន : អីកាលនោះខាងទំនាក់ទំនង?

អោម : ទំនាក់ទំនង ។

ប៊ុនថន : អីនៅខាងលើ?

អោម : បាទនៅខាងកើត៧៥០ ម៉ាមុខសញ្ញាហ្នឹង ។

ប៊ុនថន : អីមានទាក់ទងទៅគ្រប់កន្លែងទេ?

អោម : ទេ អីទទួលម៉ាមុខសញ្ញា១០៧, ១០៨ផ្សេង, ១០៩ផ្សេង ។

ប៊ុនថន : មានវាយគ្នាធំទេ ពេលអីរត់ទៅថៃ?

អោម : ដូចជាមិនធំប៉ុន្មានទេ គ្រាន់តែកាំភ្លើងធំទិញមក ប្រជាជនលែងហ៊ាននៅ ក៏នាំគ្នាចេញទៅ រត់ចូលដីថៃ ។

ប៊ុនថន : ឆ្នាំប៉ុន្មាន?

អោម : ៨៣, ៨៤, ៨៥ ។ ៨៥, ៨៦ហ្នឹង ។

ប៊ុនថន : ប្រជាជនរត់ចូលថៃ?

អោម : រត់ទៅជំរុំ កាកបាទក្រហម ជួយទ្រព្យ ។

ប៊ុនថន : អីនៅដដែល?

អោម : ហ្នឹងហើយ ។

ប៊ុនថន : គ្រួសារអីមកជាមួយអីទេ?

អោម : អត់ទេ ឲ្យទៅនៅដីថៃទាំងអស់ តែអីចូលមកខាងក្នុងនេះ ។

ប៊ុនថន : អីចង់សួរទៅក្រោយបន្តិច ពីប្រវត្តិអីកាលនៅស្រុក ។ កាលរំដោះភ្នំពេញហើយអីនៅ កំពង់ត្របែក?

អោម : ស្រុកបាភ្នំ មិនមែនកំពង់ត្របែកទេ ។

ប៊ុនថន : អីនៅនោះដល់ឆ្នាំប៉ុន្មាន ហើយម៉េចបានជាគេផ្លាស់ទៅស្វាយរៀង?

អោម : អានេះចូលមក៧៥-៧៥ទេ ពួកលោក លន់ នល់ ចាញ់អស់ហើយ មិនខ្មែរក្រហម ចូលមកគ្រប់គ្រប់ឆ្នាំ១៩៧៤ ។ រំដោះ មិនខាង លន់ នល់ ចាញ់ លើខ្មែរក្រហមគ្រប់ គ្រង ។

ប៊ុនថន : អីនៅបាភ្នំ?

អោម : ស្រុកបាភ្នំ ។

ប៊ុនថន : កាលនោះអីនៅខាងសន្តិសុខស្រុក?

អោម : ទេ អីកាលនោះបើនិយាយទៅ នៅខាងក្រសួងកសិកម្ម ។ ដើរតែផ្សព្វផ្សាយពីរឿងស្តង់ ដក ធ្វើស្រែធ្វើចំការ ។

ប៊ុនថន : ពេលអីផ្លាស់ទៅមានជ័យថ្មី ខាងណាផ្លាស់?

អោម : នោះ៧៦ហើយ ។ ខាងគណតំបន់២៤ ដែលអីនិយាយមិញនេះ ឲ្យអីចុះទៅរៀបរយ ។ មិនមែនចុះរៀបរយទេ ឲ្យអីចុះទៅពិនិត្យតែម្តង ពិនិត្យសភាពការណ៍ តើសហករណ៍ ប្រជាជនហូបចុកគ្រប់គ្រាន់ មិនគ្រប់គ្រាន់ ឈឺ ចាញ់ ម៉េចៗ ។ អីចឹងបានអីដើរសព្វ កន្លែង ដើរទៅមើលនេះ ទៅមើលនោះ សហករណ៍នោះបបរម៉េច អីម៉េច ហូបគ្រប់មិន គ្រប់ ឈឺចាប់ម៉េចខ្លះសម្លៀកបំពាក់ម៉េចៗ?

ប៊ុនថន : អីដួលឲ្យ?

អោម : បាទ អីមិនបាច់មកទេ ។ សរសេរសំបុត្របន្តិចថា ខ្លះសម្លៀកបំពាក់ កងចល័តអីម៉េច គេដួលឲ្យតាមហ្នឹង ។

ប៊ុនថន : គណតំបន់កាត់នៅព្រៃវែងដែរ?

អោម : ទេ កាត់ផ្លាស់មកពីភូមិភាគមក ម៉ាជំនាន់នៅជាមួយអី សោ ភីម ឈ្មោះ អីចាន់ ។

ប៊ុនថន : ចាន់អី?

អោម : ត្រកូលកាត់ឈ្មោះ សេង ហុន មកនេះឈ្មោះអី ចាន់?

ប៊ុនថន : មិនមែន ចាន់ ចក្រី?

អោម : មិនមែនទេ នោះផ្សេងទៀត។ បើរឿង ចាន់ ចក្រី អីដឹងរឿងច្រើនណាស់ ប៉ុន្តែមិនបាច់ និយាយទេ។

ប៊ុនថន : មិនអីទេ។ កាលនោះកាត់នៅខាងបូព៌ាដែរ?

អោម : រឿងអី អីចឹងបានអីដេកគិត អញគួរតែសុំសម្តែងនាយកនៅភ្នំពេញដែរ រឿងនិយាយ លេង។ ដល់នឹកពិបាកពេក រកនេះមិនបានរកនោះមិនបាន មិនស្រួលអញទៅសុំសម្តែង នៅភ្នំពេញ សម្តែងតែដេរ។ ប៉ុន្តែច្បាស់ជាគាត់មិនស្គាល់ទេ បើអី ហេង សរិន អើអី នួន ជា អើនៃ...។

ប៊ុនថន : ជា ស៊ីម?

អោម : បាទ ជា ស៊ីម ធ្លាប់ទៅរៀនជាមួយគ្នា។ អើកាលនោះដឹង កាត់លេខតំបន់២១ សម័យ នោះ អី នួន ជា អើនៃ...។ បើលោកតា ហេង សរិន ប្រធានកងពលលេខ៤៨របស់ ភូមិភាគបូព៌ា ភូមិភាគ២០៣។

ប៊ុនថន : ឧស្សាហ៍ឡើងទៅប្រជុំជួបគ្នា?

អោម : ប្រជុំជួប តែប្រហែលយូរហើយ តាមមើលភ្លេចហើយក៏មិនដឹង។

ប៊ុនថន : បើរៀបរាប់កាត់ចាំទេ?

អោម : ទេបើរាប់រៀបកាលនោះ អាចកាត់នៅចាំ។ ឥឡូវមិនបាច់ទេ អីនៅនេះមានស្រែ មាន ចំការហើយ មានផ្ទះប៉ុណ្ណឹងហើយ ហើយជាគ្រឹះព្រំដែនផង។ អីចឹងបានជារឿងទំនាស់ជា មួយសៀមនេះ ចេះតែប្រាប់ក្លាយ ចៅ បួននេះ បើវាយអ្នកវាយ។ អីចាស់ហើយ ពូ ចាស់ហើយ លូនយកគ្រាប់ឲ្យអ្នកទៀត។ អ្នកវាយមុខឲ្យខំ អីវាយលែងកើតហើយ ភ្នែកឆឹងហើយ ប៉ុនលូនយកគ្រាប់ យកបាយឲ្យឯងទៀត ខំ។ ចេះនិយាយលេងជាមួយ ក្លាយៗកងទ័ព។

ប៊ុនថន : ឧស្សាហ៍ឡើងទៅប្រជុំនៅភ្នំពេញ ឬមន្ទីរភូមិភាគ?

អោម : ទេ និយាយតែសម័យនោះទេ។

ប៊ុនថន : បាទ នៅភូមិពេញ ឬមន្ទីរភូមិភាគ?

អោម : ទេនៅមន្ទីរភូមិភាគ នៅស្នង។ ឥឡូវស្រុកស្នង។

ប៊ុនថន : ខេត្តកំពង់ចាម ?

អោម : កាលនោះមន្ទីរភូមិភាគ ១ ទៅប្រជុំនៅសាលាស្រុកស្នួង ។ បាន៧៨-៧៩ បានចប់គ្នា
កាលជំនាន់ សុន សេន ហៅ តាខៀវ ។

ប៊ុនថន : ចុះអីដ្ឋាស់ទៅមានជ័យថ្មី?

អោម : កាលនោះ៧៦, ៧៧ហើយ សភាពការណ៍កាន់តែដុះដាប ។

ប៊ុនថន : អីសុំទៅ ក៏ខាងលើ?

អោម : ខាងលើចាត់ចែង ចាត់តាំងនោះ ។ មិនមែនអីចេះតែដើរ ។

ប៊ុនថន : កាលនោះស្រុកមានជ័យថ្មី មានស្រុកអីខ្លះ?

អោម : និយាយពីតំបន់២៣ ខេត្តស្វាយរៀង ឥឡូវគេហៅស្រុករំដួល ស្វាយទាប កំពង់រោង
ប្រសូត្រ ចន្ទ្រា រមាសបែក សំរោង ក្រសាំង ។ ប៉ុនឥឡូវមានជ័យថ្មី ហៅស្រុកស្វាយ
ទាប ។ រមាសបែក ចន្ទ្រា ប្រសូត្រ ។

ប៊ុនថន : ទាំងអស់ចូល២៣?

អោម : កាលនោះហៅតំបន់២៣ ខេត្តស្វាយរៀង ឥឡូវយើងខេត្តស្វាយរៀងដដែល ។

ប៊ុនថន : កាលនោះអីអនុលេខ ចុះលេខស្រុកឈ្មោះអី?

អោម : ឈ្មោះ ហុង ប៉ុន្តែឈ្មោះអីទេ ។ ប៉ុនស្លាប់អស់ហើយ ។

ប៊ុនថន : គាត់អ្នកស្រុកនោះដែរ?

អោម : អត់ទេ មកពីស្ទឹងត្រែង ប៉ុនស្លាប់ម៉ាជំនាន់រត់លួន ។

ប៊ុនថន : ចុះពេលអីដ្ឋាស់ទៅ សោ ភីម បាត់ឬនៅ?

អោម : នៅ ដេញបែកគ្នាត្រឹមសម័យ៧៩ សភាពការណ៍កងទ័ពរៀតណាមចូលម៉ាសម័យនោះ ។

ប៊ុនថន : ចុះ សោ ភីម គាត់ខ្លះ?

អោម : សោ ភីម គាត់ប្រធានភូមិភាគបូព៌ា គេហៅភូមិ២០៣ ហើយម៉ាជំនាន់ខ្មែរគ្រប់គ្រងនោះ
គាត់ជាអនុប្រធានរដ្ឋ អី ខៀវ សំផន ជាប្រធានរដ្ឋ ប្រធាននិងអនុប្រធាន ។ ប៉ុនយួនថា
បាញ់ស្លាប់ សភាពការណ៍ជិតបះបោរ សភាពការណ៍ជិតប្របួលប្របល់ ។ គាត់រត់មិនរួចទេ
គាត់មិនទៅជាមួយអីនោះណា គាត់រត់អត់រួច តាមមើលយើងថា បាញ់ស្លាប់ ឬគេចាប់
បានមុននៅកំពង់ចាម ខាងកើតមេកុង ។ អាចស្លាប់ហ្នឹងឯង មិនរត់ចេញទេ ។

ប៊ុនថន : ប៉ុនអីអត់ដឹងទេ?

អោម : អត់ដឹងទេ ប៉ុន្តែដឹងថាស្លាប់ ។ សភាពការណ៍នោះ យន្តហោះព្រាតព្រាត ទាល់តែដិតចប់ ៧៧ ។ ចប់រឿងនោះ បាន ៧ មករា យើងហ្នឹង បន្តបន្ទាប់មក ចូលរដ្ឋមន្ត្រី រួមគ្នាមក រត់ក្រោះចូលមកភ្នំពេញ ។

ប៊ុនថន : បាត់ សោ ភឹម អីនៅដដែល ឬដួសទៅណា?

អោម : នៅ ។

ប៊ុនថន : ចោះខាងណាមកជំនួស សោ ភឹម?

អោម : មាន តាចាន់ ឈ្មោះ តាចាន់ ជាតំណាងភូមិភាគចុះមកដឹកនាំពីរបីតំបន់ ។ តំបន់២៤, ២៣, ២៥ លើតាចាន់ ។

ប៊ុនថន : ចាន់ ណាវិញ?

អោម : ថាគាត់ឈ្មោះ សេង ហុន ប៉ុន្តែត្រកូលគេហៅតាចាន់ ។

ប៊ុនថន : ចុះ ចាន់ ចក្រី ?

អោម : ផ្សេង ។

ប៊ុនថន : គាត់ធ្វើអី?

អោម : ចាន់ ចក្រី មេទ័ព ឈប់អីត្រឹមហ្នឹងសិន ។ វារៀបរាប់វែងឆ្ងាយណាស់បើរៀបរាប់ អាហ្នឹង ។ គាត់ទាក់ទិនរឿងច្រើនណាស់វែងឆ្ងាយណាស់ តាំងពីប្រវត្តិសាស្ត្រ មុនសម័យ ខ្មែរក្រហម សម័យបដិវត្តន៍ ។

ប៊ុនថន : គាត់ទាក់ទិនរឿងអីខ្លះ?

អោម : មែនទែន គាត់ឈ្មោះអាចារ្យ នៅ ។ ចាន់ ចក្រី ឈ្មោះអាចារ្យ នៅ ។ អាចារ្យ នៅ ខាងខ្សែខ្សែក្រហម សម័យខ្មែរអី ខៀវ សំផន, ហ៊ុន នឹម, ហ៊ុន យន់ ។ គាត់ចូលខាងហ្នឹង ចលនាហ្នឹង ហើយគាត់គេចាប់បាន ។ ដល់បែកការណ៍ កាលនោះសម័យសង្គមរាស្ត្រ និយម សម័យសម្តេចឌី ។ កាលនោះគេមិនស្រាវជ្រាវរកខ្សែខ្សែក្រហម អ្នកចលនា អ្នក បះបោរ ។ ចាប់គាត់បាននៅកំពង់ចាម ដូចជាយកគាត់ទៅដាក់កុក ក៏ទាក់ទិនរឿងហ្នឹង ។ គាត់រួចពីកុកក៏ចូលមកបួស ឬសនឹងក្នុងន័យបន្តិ ដូចជាបួសលាក់ខ្លួនក្នុងន័យបម្រើចលនា ហ្នឹង ។ ដល់សភាពការណ៍ថ្ងៃ១៨ មិថុនា ឆ្នាំ១៩៧០ មិនរដ្ឋប្រហារ ។ ខាងលោក លន់ នល់ ធ្វើរដ្ឋប្រហារសម្តេចតាយើង គាត់មកសឹកនៅថ្ងៃច័ន្ទ នៅបន្ទាយចក្រី ជាប់ព្រំដែន ស្រុកកំពង់ត្របែក ជាប់ព្រំដែនយួន ។ បានដាក់ឈ្មោះ ចាន់ ចក្រី សឹកនៅថ្ងៃច័ន្ទ នៅបន្ទាយចក្រី ក្នុងស្រុកកំពង់ត្របែក ។ បានលែងឈ្មោះអាចារ្យ នៅ ដាក់ឈ្មោះ ចាន់

ចក្រី សឹកថ្ងៃច័ន្ទ ហើយបន្ទាយចក្រី បានឈ្មោះកាត់ បាន ចក្រី ។ សភាពការណ៍យើង
បដិវត្តន៍មិនឈ្នះនៅថ្ងៃ១៧ មេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ក៏បាត់តាំងកាត់ជាសេនាធិការ អគ្គ
សេនាធិការ ដល់មកចូលប្រជុំនៅសាលសន្តិសីទយើងនៅភ្នំពេញ ។ មកដល់គេឃើញមុខ
អាចារ្យ នៅ ឈ្មោះ បាន ចក្រី អុញអាហ្នឹងក្បត់បានគេចាប់កាត់ទៅ សម្លាប់ចោល ។
គេថា ខ្សែ សេ អ៊ី អា អ៊ីចេះអ៊ីចុះ អើកាលនោះអ៊ីមិនបានដឹងមិនបានអ៊ីទេ ប៉ុន្តែធាតុពិត
វាចឹង អើអាហ្នឹងខ្សែរសេអ៊ីអា ។ អាចារ្យ នៅ ហៅ បាន ចក្រី យកកាត់ទៅបាត់ទៅ
អើមិនដឹងជាទៅណា បើបាត់ទៅហើយ ។

ប៊ុនថន : កាលនោះឆ្នាំប៉ុន្មានប្រជុំ?

អោម : ៧៧ ។

ប៊ុនថន : មុន សោ ភឹម ឬក្រោយ សោ ភឹម?

អោម : មុន ស្លាប់មុន សោ ភឹម ។

ប៊ុនថន : កាលនោះកាត់ជាអគ្គសេនាធិការ?

អោម : ជាអគ្គសេនាធិការកងទ័ព អើកាលនោះមិនទាន់មានឈ្មោះ ។ កាលនោះមិនមែនកងទ័ពជាតិ
ឬក៏មិនមែនខេមរភូមិន្ទអ៊ីទេ ។ និយាយរួម គឺជាអគ្គសេនាធិការនៃកងទ័ពខ្មែរក្រហម ។

ប៊ុនថន : នៅជាមួយភា សុន សេន?

អោម : ហ្នឹងហើយ នៅជាមួយ សុន សេន ។

ប៊ុនថន : កាត់ហើយនឹងភា សុន សេន ពីណាធំជាង?

អោម : ទេ សុន សេន ធំជាង ។ កាត់ខាងកងទ័ព ។

ប៊ុនថន : អ៊ីដឹងច្រើន?

អោម : ដឹងច្រើន ។ មែនទែន រឿងវាវធ្វើទាំងអស់គ្នាកាលនោះ មិនដឹងថាស្នេហាជាតិ មិនស្នេហា
ជាតិម៉េចទេ ។ រឿងថ្ងៃរដ្ឋប្រហារ ១៨ មិថុនា អ៊ីនៅភ្នំពេញ ។ កាលរដ្ឋប្រហារ ១៨
មិថុនា ឆ្នាំ១៩៧០ ។ សភាពការណ៍ដុតទូតយួន អាលកុបទ័រ លន់ នល់ បញ្ហាលើភ្នំពេញ
ទាំងអស់ ។ វាយដុតណោះណោះ ដុតទូតយួន អ៊ីនៅភ្នំពេញ ។

ប៊ុនថន : កាលនោះអ៊ីធ្វើអ៊ី?

អោម : កម្មករទាក់ស៊ីក្នុង ប៉ុន្តែមែនទែនជាខ្សែខ្សែក្រហម ចង់និយាយត្រង់យស្តាប់ ។

ប៊ុនថន : កម្លាំងសត្វ?

អោម : តស៊ូ ខ្មែរក្រហម ។ ទាល់តែចប់ មើលឡានដឹកនិស្សិតបាត់កម្មវិធីស្វាយរៀង ដល់ថ្នាក់កេ
បិទសាឡានអ្នកល្បឿនអីទាំងអស់ ។

ប៊ុនថន : ម៉េចបានបិទសាឡានអ្នកល្បឿន?

អោម : បិទលែងឲ្យឡានអីឆ្លង អាទៅពីហ្នឹងក៏បិទ អាមកពីហ្នឹងក៏បិទ ។ អើកាលនោះនៅអំណាច
លន់ នល់ ។ ពួកដឹកនាំនៅ សេនាប្រមុខ លន់ នល់ ហើយសម្តេចតាយើងដិះយន្តហោះ
ទៅចិន ទៅសូវៀត ។ ប៉ុន្តែថ្ងៃ១៨ អីនៅចាំរឿងសម្តេចតាយើងខ្លះដែរ ។ ថ្ងៃ១៨ លន់
នល់ ធ្វើរដ្ឋប្រហារ សម្តេចតាយើងចេញពីចិនទៅ សុំប្រាប់ចិនថា ខ្ញុំទៅលែងនៅសូវៀត
បានពីរបីថ្ងៃ ចិនគេឲ្យយន្តហោះជូនទៅសូវៀត ។ ថ្ងៃ១៨ ម៉ោងប៉ុន្មានទេ តាមមើលឡើង
ចេញហើយ ប្រាប់សូវៀតថា ខ្ញុំសូមទៅចិនវិញហើយ ចេញពីសូវៀត ។ សូវៀត គេ
រៀបចំយន្តហោះជូនសម្តេចតា រៀបចំយន្តហោះ បាយទឹកឲ្យពីព្រឹក ក៏ឡើងយន្តហោះដល់
កណ្តាលផ្លូវ ។ មិនទាន់ដល់ចិន ក៏ទូរស័ព្ទ លន់ នល់ ប្រកាសរដ្ឋប្រហារថ្ងៃ១៨ ដូចជាថ្ងៃ
ត្រង់ សម្តេចតាយើងស្ទើរនឹងគាំងបេះដូងលើយន្តហោះ រកនឹកមិនឃើញ ។ បើនិយាយ
ភាសាសាមញ្ញ អញអាណ័យដើរមកនេះ ឆ្កែធ្វើរដ្ឋប្រហារ នឹកស្មានមិនដល់ ។ ប្រហែល
ម៉ោង៣បានគេអង្វរ រសៀលដល់ចិន ចុះចិនយំស្រក់ទឹកភ្នែកចេញពីយន្តហោះ ។ យីមិន
គួរ លន់ នល់ ធ្វើបែបនេះសោះ យប់ថ្ងៃទី១៨ មីនា ១៩៧០ មកសុំវិទ្យុចិននិយាយ ។
អីនិយាយសម្រាប់យល់ ខ្ញុំសូមខ្ចីវិទ្យុអ្នកឯងនិយាយទៅភ្នំពេញបន្តិចចិនគេឲ្យ មកនិយាយ
កូនចៅអើយខ្ញុំនៅប៉ែកាំង ឥឡូវសូមលោក លន់ នល់ កុំធ្វើចឹង ខ្ញុំទៅវិញហើយចាំដោះ
ស្រាយគ្នា និយាយប្រាប់ លន់ នល់ ។ កាលនោះអី ខ្សែវា សំដន សម្តេច គេវាយ
សម្តេចហើយ បែរជាអង្វរគេ សម្តេចទៅគេកាត់ក៏ឥឡូវហើយ ។ បានចែងសេចក្តី៥១នេះ
អើសម្តេចវាយវាវិញទៅ ហើយអង្វរគេម៉េច បើគេព្រមដំបងសំពត់សម្តេចប៉ុណ្ណឹងហើយ
អង្វរគេម៉េច ដាក់ដំបងមួយវាយគេវិញទៅ បានបង្កើតសេចក្តី៥១ បង្កើតរណសិរ្សរូបរួម
ជាតិ ។ ឪជាសម្តេច ជាប្រធានរណសិរ្សរូបរួមជាតិ កូនចៅចូលព្រៃម៉ាកី បានខ្មែរក្រហម
អូសបាន ។ បានកម្លាំងទាំងអស់ព្រឹបខាងនោះ លន់ នល់ មានស្តី មានទាហានតែប៉ុន្មាន
កងពល នៅភ្នំពេញ និងតាមស្រុកខេត្ត ។ បានធ្វើប្រធានរណសិរ្សរូបរួមជាតិ កូនចៅ
អើយចូលព្រៃម៉ាកី ។ ប៉ុណ្ណឹង ឥឡូវអីមិនបាច់និយាយអីទៀតទេ ហីអីក៏ចូលព្រៃម៉ាកីដែរ ។

ប៊ុនថន : កាលនោះអីរត់ទៅខាងណា?

អោម : ទៅទល់ដែនយួនដែរ ប៉ុនយួនខាងណោះ ។ ទៅហាត់រៀន កាំភ្លើងចេញមកព្រាតព្រាត មកវាយ លន់ លន់ វិញ ។

ប៊ុនថន : កាលនោះអីអត់នៅជាមួយខ្មែរទេ?

អោម : ទេនៅជាមួយខ្មែរយើង ប៉ុនយួនដឹកនាំ ខាងយៀកកុង ។

ប៊ុនថន : ខាងខ្មែរអត់មានដឹកនាំទេ?

អោម : នៅ បានមកបង្កើតមេឃុំ បង្កើតចៅហ្វាយស្រុកបន្តបន្ទាប់ ខាងខ្មែរក្រហម ខាងបដិវត្តន៍ ។

ប៊ុនថន : ពេលណាបានរៀនកុងដកចេញវិញ?

អោម : ៧៩ ពេលឈ្នះហើយបានយួនដឹកទ័ពវាចេញអស់ ដេញចេញ ។ បាន១៧ មេសា យួន ថ្ងៃ៣០ មេសា បានវាយព្រៃនគរបែកអស់បានចូលហាណូយ ។

ប៊ុនថន : ក្រោយយើង?

អោម : ក្រោយយើង ។

ប៊ុនថន : អីទៅនៅត្របែក និងមានជ័យមានដែលប៉ះគ្នា វាយគ្នា ឈ្នះគ្នាទៅតាមព្រំដែន?

អោម : អត់ទេ ។ ឆ្នាំ៧៧ អាហ្វិក្សិចចូលមក រថក្រោះកងទ័ពរៀនណាមព្រឹងៗចូលមក រត់ចង់ និយាយកងទ័ពខ្មែរក្រហមពួកបដិវត្តន៍តំណែងតែម្តង ចេះតែរត់បណ្តោះៗ អានោះចេះតែ ចូលមក ។

ប៊ុនថន : ពីមុនមានវាយគ្នា?

អោម : វាយតាមព្រំដែន ។ ម៉ាជួរយើងខាងសំរោង ខាងរមាស់ហែក ខាងចន្ទ្រ វាយជាមួយពួក ខ្មែរក្រហម ជាមួយកងទ័ពរៀនណាម ។ វាយគ្នាបណ្តើរៗ ។

ប៊ុនថន : វាយបណ្តោយខេត្តតែនិញ?

អោម : ពួកនឹងជ្រុលចូលប៊ីកងពល ។ កាលនោះចង់និយាយខាងកម្លាំងខ្មែរក្រហម ខាងកងពល វាយចូលដល់តែនិញ ប៊ីកងពល ។

ប៊ុនថន : កងពលអីខ្លះ?

អោម : កាលនោះដូចជា៨០៩ ដៃឆើតហើយខ្លាំងជាងគេ វាយចូលតាយនិញ ។

ប៊ុនថន : ពីណាអ្នកដឹកនាំ?

អោម : អីភ្លេចឈ្មោះហើយ អាហ្វិក្សិក៏ខ្លាំងដែរ ។ ចង់និយាយមេកងពល៨០៩ ។ ប៊ីកងពលទៀត ចូលវាយយួនដល់តាយនិញ កាលនោះចង់វាយយកខេត្តតាយនិញទាំងមូល ។

ប៊ុនថន : ពីរកងពលទៀត កងពលលេខប៉ុន្មានខ្លះ?

អោម : ខ្ញុំភ្លេចអស់ហើយ ។ អាហ្នឹងសរុបមកវិញ ដល់ចុង៧៨ ខាងយើងសព្វថ្ងៃ ខាងសម្តេច គេជានាំកម្លាំងយើងទៅចូលខាងនោះ កម្លាំងយើងនេះក៏ចូលមកវិញហើយ ។ អីរត់ហ្នឹង ឯង រត់ពីស្រុកមានជ័យថ្មី រត់ចេញមកហួសនៅជុំស្រុកថៃ ។

ប៊ុនថន : ៧៧ រត់មកដល់នេះ?

អោម : ដល់នេះ ។

ប៊ុនថន : រត់តាមមក?

អោម : ហួសហើយទៅដល់ស្រះកែវ ចេញពីស្រះកែវ បានមកនៅចំការក ភ្នំត្រ ។

ប៊ុនថន : ចុះពេលសម្តេច ហេង ស៊ុន សម្តេច ជា ស៊ុម ទៅរៀនណាម អីមានដឹងទេ?

អោម : ថាដឹង ខ្ញុំនិយាយថាចង់ទៅជាមួយគ្នា ប៉ុន្តែយួនសត្រូវសួរពូជ អើយើងនិយាយពីដួនតា យើងតែងតែនិយាយ ។ កុំអីទៅជាមួយគ្នាហើយ មិនបានមករស់នៅទីនេះទេ ។

ប៊ុនថន : អីដឹងមុនគាត់រត់ទៅ ក៏ក្រោយមក?

អោម : ដឹងមុនសភាពការណ៍ ដែនការណ៍ដឹង ស្មើឲ្យដកវិទ្យុទាំងអស់លែងឲ្យប្រជាជនស្តាប់វិទ្យុ ។ ប៉ុន្តែនៅមានវិទ្យុមួយបើកស្តាប់តែម្នាក់ឯងទេ មិនឲ្យកូនចៅដឹងទេ ។ ពាក្យកូនចៅ មិនមែន កូនគ្រូទេ អ្នកដែលនៅមន្ទីរ នៅនឹងស្រុក ។ ដកវិទ្យុអស់ ។ ខ្ញុំស្តាប់ផ្សាយព័ត៌មានចេះ ចុះ អើកាលនោះវាយប្រហារ ប៉ុល ពត វាយប្រហារអីនោះ អើនៅវិទ្យុមិនអីចឹង ។ ខាង នោះនិយាយពីរឿងពុករលួយ កាប់សម្លាប់ កេងប្រវ័ញ្ច ។ អីបានស្តាប់តែម្នាក់ឯងទេ ប៉ុន្តែអោមនោះដកអស់ ប៉ុន្តែអត់មាននរណាដឹងព័ត៌មានទេ ។ ប៉ុន្តែនៅតែគិតអីចឹង បើអញ ទៅតែម្នាក់ឯង ប៉ុន្តែបើយើងដឹកនាំគេក៏មិនទៅជាមួយយើងដែរ ប៉ុន្តែវាទៅនឹកឃើញយួន សត្រូវសួរពូជ ។ ដឹងលោកទាំងអស់ ព្រះអង្គម្ចាស់ទាំងបីព្រះអង្គនាំកងទ័ព លោកតា ហេង ស៊ុន មិនប្រធានកងពលលេខ៤ គាត់នាំកងពលទៅហើយ ។

ប៊ុនថន : ពេលនាំទ័ពហើយអីទើបនឹងដឹង ក៏មុននឹងមានគ្រោងការណ៍អីដឹង?

អោម : ដឹងគ្រោងចូលហើយ ប៉ុន្តែកាលនោះ សោ ភឹម ស្លាប់ហើយ ។ ប្រធានភូមិភាគកេ សម្លាប់ ចាប់គាត់បានហើយ គេសម្លាប់ម៉េចគេមិនដឹងទេ ។ ប៉ុន្តែដឹងលោកតា ហេង ស៊ុន នាំទ័ពចូលបណ្តើរៗ ប៉ុន្តែនៅតែគិតយួនសត្រូវសួរពូជពីដួនពីរតាមក ។ អញទៅដែរប្តូរវាំង ម៉េច មិនទៅទេ ហ្នឹងអីសម្រេចចិត្តខ្លួនឯង ដឹងគ្រោងការណ៍ទាំងអស់ ។

ប៊ុនថន : ចោះក្រៅពីគាត់មានអ្នកផ្សេងរត់ទៅទេ ដូចជាលេខាតំបន់ៗ រត់ទៅទេ?

អោម : អត់ទេ ។

ប៊ុនថន : ទៅតែគាត់ប៉ុន្មាន?

អោម : ហ្នឹងហើយ ខាងនោះទៅតែប៉ុណ្ណឹង ។ អ្នក មានផ្សេងទៀតទៅ មើលតំបន់ខាងនោះមាន ២១, ២២ ។

ប៊ុនថន : ២២ ពីណា?

អោម : អ្នក២២ ស្តីទេ ប៉ុន្មាន ២១ តា ជា ស៊ីម ។ តាមមើលគាត់ទៅដែរ ព្រោះនៅជាប់គ្នានោះ ។ ដោយឡែកតែអីនៅខាងតំបន់២៣, ២៤ ខាងព្រៃវែង ខាងស្វាយរៀង ។

ប៊ុនថន : ពេលគាត់រត់ចេញទៅ មានប្រជុំទេ?

អោម : អត់មាន ពេលកាលនោះ ហ៊ានតែប្រជុំដាច់ក ។

ប៊ុនថន : ខាងលើកោះប្រជុំ?

អោម : ចង់និយាយ... ។

ប៊ុនថន : គាត់រត់ទៅមានកោះប្រជុំប្រធាន?

អោម : មាន ខាងខ្មែរក្រហមមាន ដូចអីសភាពការណ៍ដល់កហើយ ទឹកដល់កហើយ ខ្មែរក្រហម កាលនោះមានគោលការណ៍ដែរ ។ ដល់ដឹងរឿងសភាពការណ៍ដិតដាច់កហើយ ប្រជុំរឿង ទីមួយ កាលនោះពេលជម្លៀសពីភ្នំពេញទៅ គេមិនរៀបរយមានប្រជាជនពេញសិទ្ធិ មាន អ្នកធ្វើ មានអ្នកធ្វើអីតាមសហការណ៍ ។ ហ៊ឺទ្យវាបន្តសភាពការណ៍ ចាំខ្ញុំប្រាប់ ឲ្យឥឡូវឲ្យ រកដោះស្រាយសភាពការណ៍គ្រប់យ៉ាងទាំងអស់ ។ អីនឹកថា ឥឡូវដល់កហើយបានធ្វើ អីចឹង បើពីមុនដូច្នោះមិនចាញ់គេទេ ដូចថា ដោះស្រាយហូបចុកគ្រប់គ្រាន់ កុំកាប់សម្លាប់ កុំរកអាណាប្រពន្ធចហាន ប្រពន្ធសក្តិមួយ សក្តិពីរ ។ កាលនោះធ្វើតាមនោះឯង ធ្វើដោះ ស្រាយ ជំនាន់អាជិតដាច់៧/៧ហើយហ្នឹង ។ ចុង៧/៧ហើយបានថា លែងគិតពីសក្តិមួយ សក្តិពីរ ឲ្យតែខ្មែរ ឲ្យតែប្រជាជន រូបរួមគ្នា ផ្សះផ្សាគ្នាទៅ ។ ហ្នឹងចុងកន្ទុយហើយ ប៉ុន សភាពការណ៍នឹងដល់ហើយ អីដឹងដែរ ។ ខាងនោះវាយតាមព្រំដែនបណ្តើរៗហើយ កិល ចូលបណ្តើរៗហើយ ។ ប៉ុនដូចអីនិយាយអីចឹង អញទៅដែរឥឡូវ នេះគេនិយាយលេងក្នុង ចិត្ត អ្នកអាសត្រូវសួរពូជ អញមិនទៅជាមួយអ្នកទេ ។ វាទៅតែប៉ុណ្ណោះ ។

ប៊ុនថន : គេវាយជាមួយគ្នា ចុះប្រជាជន?

អោម : គេជម្លៀសមកអស់ហើយ ដែនការជម្លៀសអស់ហើយ តាំងពីសំរោង រមាសហែក ចន្ទ្រ ស្រុកក្រសាំង ប្រសូត្រ ។

ប៊ុនថន : ជម្លៀសទៅណា?

អោម : ជម្លៀសមកនេះឯង មកលិចរហូត។ អីមិនដឹងគេដោះស្រាយយ៉ាងម៉េច អីមិនយល់ដល់។

ប៊ុនថន : នៅតែកងទ័ព?

អោម : នៅតែកងទ័ព ប្រជាជនជម្លៀសអស់ហើយ។ អញ្ជឹងមែនទែនអីយល់រឿងច្រើនណាស់ ព្រោះអ្នកធ្វើរហូតទល់មកឥឡូវ។ ហ៊ីចឹងរឿងកាលនោះ ចុង៧៨នេះ ប្រជាជនព្រំដែន តាំងពីស្រុករមាសហែក ស្រុកប្រសូត្រ ស្រុកចន្ទ្រា ស្រុកសំរោង ជម្លៀសមកអស់រលីង គ្មាននៅទេ នៅតែកងទ័ព។

ប៊ុនថន : មានប្រជាជនរត់គ្នាដែរចូលទៅខាងយួនទៀតទេ?

អោម : មាន ប៉ុន្តែភាគតិច ខាងពាមជរ ខាងអីរត់ទៅរៀតណាម ហើយនៅខាងត្បូងនាយ មាន បន្ទាយចក្រី ពាមពារ កលរការ បន្ទាយដៃកវាជិត។

ប៊ុនថន : ចោះនៅខាងស្វាយរៀង មានរត់ចូលទេ?

អោម : មាន ប៉ុន្តែភាគតិចណាស់។

ប៊ុនថន : រត់ចូលទៅនៅណា?

អោម : រត់ទៅសុំជ្រកកោននៅប្រទេសរៀតណាម ព្រោះចប់សព្វគ្រប់បានគ្នាចេញមកវិញ។

ប៊ុនថន : ចោះមានប្រជាជនរៀតណាមនៅខ្មែរទេ?

អោម : កាលនោះមិនមានទេ គ្រាន់អ្នករកចេញចូលព្រឹកល្ងាចជាមួយគ្នា ស្ម័គ្រស្មាលដូចមិត្តភក្តិ បង បងប្អូនមាន ប៉ុន្តែកាលនោះមិនទាន់មានមកទេ។ ខាងរៀតណាមមិនទាន់មានមកនៅទឹកដី យើងទេ។

ប៊ុនថន : មុននេះអីថាកំណត់៧០២ វាយចូលរៀតណាម។ តើវាយចូលបានយូរទេ?

អោម : នៅមិនដល់បានមួយខែទេ។ ខាងអា ដល អា នោះមេខ្លាំងខាងខ្មែរក្រហម ប៉ុន្តែឮកប្បីងនៅ ជ្រុល។ ដល់កងទ័ពរៀតណាមចូលលើកទ័ព កាំភ្លើងធំវាយបែក ចូលដល់ភ្នំពេញហើយ បានអាព្នកនោះរត់មកតាមព្រៃវិញ។

ប៊ុនថន : ដល់ពេលខាងរៀតណាមវាយចូលដល់ភ្នំពេញហើយ បានរត់ចេញមក?

អោម : ប្តឹងហើយ វាថាខកខ្លួននៅបីកំណត់ បានវារត់ចេញមកតាមក្រោយ ចេញមកតាមតាយ និញ។ មករហេចរហេច ចោលកាំភ្លើង ចោលខោ ចោលអាវ រត់តែខ្លួនមករៀងៗខ្លួន។

ប៊ុនថន : កាលជំនាន់នោះអីមានដែលជួបគ្នាៗ ឡើងប្រជុំជាមួយគ្នាៗ នៅភ្នំពេញទេ?

អោម : អីដូចជា ដាច់សេវាតាំងពីពេលនោះមក។

ប៊ុនថន : កាលបីឆ្នាំ?

អោម : អត់ដែលជួបទេ ។

ប៊ុនថន : អត់ដែលឡើងប្រជុំនៅភ្នំពេញ?

អោម : អត់ទេ ។

ប៊ុនថន : កាលនោះមានប៉ុន្មានតំបន់ភូមិភាគបូព៌?

អោម : ២១, ២២, ២៣, ២៤ មានបួនតំបន់ ។ ភូមិភាគបូព៌ ហៅភូមិភាគ២០៣ អីចាំបាន តែប៉ុណ្ណឹង ។

ប៊ុនថន : ចោះបន្ទាប់ពី សោ ភីម ពីណាអនុលេខបូព៌?

អោម : គាចាន់ ស្លាប់ជំនាន់៧៧ ។ ស្លាប់បាត់ឈ្មោះទាល់តែឥឡូវ ។

ប៊ុនថន : ចុះគា ធ្លុច អីស្គាល់ទេ?

អោម : ស្គាល់ ។

ប៊ុនថន : គាត់នៅខាងណា?

អោម : គាត់កាលនោះនៅ២៤ ។

ប៊ុនថន : តំបន់?

អោម : តំបន់២៤ ។

ប៊ុនថន : នៅក្នុងភូមិបូព៌?

អោម : ក្នុងបូព៌ដែរ ។

ប៊ុនថន : គាត់ប្រធាន?

អោម : អ្នក គាត់ប្រធានសេដ្ឋកិច្ច២៤ ។

ប៊ុនថន : ពេលក្រោយមកគាត់ឡើងជាលេខ?

អោម : អត់ទេ គាត់បាត់ខ្លួនតាំងពីមុនសភាពការណ៍ ។ ចង់និយាយថា គណតំបន់២៤ តាល្អក តាធ្លុច តាជ័យ ។ គាត់បាត់ ដល់បាត់ឈ្មោះគាត់ បានចេញពីភាគមក ។ ចង់និយាយ គេយកគណៈភូមិភាគមកគ្រប់គ្រងតំបន់២៤-២៣ គេហៅតំបន់ភ្លោះ ហៅតំបន់ភ្លោះកាល នោះ ។ អាហ្នឹងហើយ ដែលគេចាត់តាំងអីឲ្យដើរមើល មើលនោះមិនមើលអីទេ មើល តើប្រជាជនគ្រប់តំបន់ ទីតំបន់នោះហូបយ៉ាងម៉េច ស្ងៀកពាក់យ៉ាងម៉េច សុខភាពយ៉ាង ម៉េច ត្រឹម៧៨ហ្នឹងឯង ។

ប៊ុនថន : ដើរគ្រប់តំបន់?

ជាតិ ស្រឡាញ់ជាតិ ។ ហើយមិនដឹងគេយកមកវាយបងប្អូនយើង ប្រជាជនយើង វាយ
ចោល សម្លាប់ចោលយ៉ាងម៉េចៗ មិនដល់រឿងហ្នឹង ។

ប៊ុនថន : អីនៅខាងលើអត់ដឹង?

អោម : អត់ដឹង ។ ចេះតែធ្វើតាមបទបញ្ជា៨៧០ ។

ប៊ុនថន : គេបញ្ជាទៅដល់ទៅតំបន់ ឬតំណាងភាគសិន?

អោម : ត្រូវមកភាគ ភាគគេឲ្យអីតែម្តង ចង់និយាយចេញពីភាគ ព្រោះគណៈតំបន់ចាប់អស់រលីង
ហើយ ។ ភាគធ្វើអីចឹង យើងចេញតាមស្រុក ឥឡូវជម្លៀសបងប្អូន សភាពការណ៍
ចោះវាយតាមព្រំដែន គេធ្វើតាមយើង ។

ប៊ុនថន : ស្ទាបច្រើនទេ ទាហាន ឬប្រជាជនស៊ីវិល?

អោម : អត់ទេ សុទ្ធស៊ីវិល ប្រជាជនយើងស្ទាបតាមសហករណ៍ ។ ចេះតែបញ្ជូនៗជម្លៀសៗ មិន
ដឹងជាធ្វើការធ្វើម៉េចៗ អត់មានយល់ការណ៍ទេ ។ មើលទៅដំបូង អីទៅកំពង់រោង អារនោះ
ចាប់គណៈស្រុកកំពង់រោងហើយ ទៅដល់សួរអារអ្នកនៅក្នុងកុក្រ ៤០០ នាក់ជាង ដែលយក
ទៅដាក់កន្លែងឃុំយ៉ាង ។ ខ្ញុំទៅដល់កំពង់រោងអស់ អាប្រធានកុក មើលឥឡូវអ្នកទោស
ប៉ុន្មាន ៦៤០០ ជាង ឲ្យលែងមកទាំងអស់ ។ ហីមើលទោសអីខ្លះ ខ្លះភ្នំបាក់នីល ខ្លះ
ខុសសីលធម៌ អើគេរាប់រៀប ។ ឥឡូវលែងទាំងអស់ ទោសហករណ៍ណា តាមឃុំណាៗ
សហករណ៍ណាទៅវិញ ។ និយាយពីលើកដៃថ្ងៃយប់ក្តីអី អើព្រះម្ចាស់អើយមកជួយខ្ញុំ
លែងទាំងអស់ ។ ទោសប៉ុណ្ណឹងៗ យកមកដាក់កុកធ្វើអី នាំគ្នាទៅរកស៊ី ធ្វើការណ៍នៅ
សហករណ៍ណាទៅវិញ ។ លើកដៃថ្ងៃយប់ព្រះអើយមកជួយខ្ញុំ ចោះអរណាស់ គ្នាអ្នកជាប់
កុកពីរថ្ងៃហើយនោះ ។ ខ្ញុំដោះលែងទាំងអស់ហ្នឹងអ្នកនៅស្រុកកំពង់រោង ។

ប៊ុនថន : កន្លែងនោះគេហៅកូមឃុំអី មាននៅចាំទេ?

អោម : ខាងលិចខេត្តបន្ទិច គេហៅកូមកន្ទុយវៃ ។

ប៊ុនថន : កន្លែងនោះគេហៅមេភ្នំ ឬគោមបី ។ នៅម្តុំហ្នឹង?

អោម : មិនមែនទេ ខាងលិចខេត្តស្វាយរៀងប្រហែលបីគីឡូម៉ែត្រ ។ ត្រង់នោះមានអូរមួយ មានស្ពាន
មួយ ។

ប៊ុនថន : ស្ពានកន្ទុយវៃ?

អោម : ស្ពានកន្ទុយវៃ ហើយមន្ទីរស្រុកកំពង់រោង នៅហ្នឹងកន្ទុយវៃ ។

ប៊ុនថន : នៅកន្លែងមួយទៀតនៅឃុំស្វាយត្រៀម អីមាននៅចាំទេ?

អោម : ស្វាយទាបមាន ស្វាយត្បូងមិនមានទេ ។
 ប៊ុនថន : ឃុំស្វាយត្បូង ស្រុកកំពង់រោង? ភូមិគោណវ័រ
 អោម : មើលស្វាយត្បូង... ។
 ប៊ុនថន : ជាប់ព្រែក ជាប់ប្រាសាទ?
 អោម : កាលប្តឹង ចេញពីស្វាយរៀងមក គេហៅប្រសូត្រ ដូរវែកមកក្បែរ ។
 ប៊ុនថន : អត់ដល់ប្រសូត្រទេ ចេញពីទីរួមខេត្តស្ពាន?
 អោម : ត្រើយតាហោរ ។
 ប៊ុនថន : មកត្រង់មក បត់ខាងស្តាំដៃ នៅជិតវត្ត ទល់មុខវត្ត?
 អោម : អីមិនបានសួរស្គាល់ដែរទេ?
 ប៊ុនថន : គេហៅឃុំស្វាយត្បូង?
 អោម : អើយ ហើយ អាចនោះដូរបត់ស្តាំមកក្បែរ ហើយត្រង់ប្តឹងយ៉ាងម៉េច ។
 ប៊ុនថន : កន្លែងនោះមានកន្លែងឃុំមួយ អីដែលទៅដល់ប្តឹងទេ?
 អោម : អីមិនដែលទៅដល់ទេ ស្វាយត្បូងដឹង ។
 ប៊ុនថន : អីដើរសព្វកន្លែងទាំងអស់?
 អោម : សព្វកន្លែង តែមិនបានល្អិតល្អន់ទាំងអស់ទេ នៅឆកល្វែង ។
 ប៊ុនថន : កាលនោះស្រុកកំពង់រោងមកដល់ទីរួមខេត្ត?
 អោម : មកទល់នឹងត្រើយតាហោរ បេកខាងត្បូងដួល ។
 ប៊ុនថន : ម៉េចមន្ទីរនៅខាងកន្ទុយវ៉ៃ?
 អោម : ភ្នំ មកនៅក្រោយទេ មកនៅក្បែររោងម៉ាស៊ីនស្រូវកន្ទុយវ៉ៃ មន្ទីរស្រុកកំពង់រោង ហើយ
 បើទៅកើត ស្រុកប្រសូត្រ ។ គេរៀបចំស្រុកប្រសូត្រ ។
 ប៊ុនថន : កាលនោះមានស្រុកស្វាយរៀង?
 អោម : មាន មកលិច ត្រើយលិច ។ ខាងលិចកំពង់រោង ខាងលិចខេត្ត ស្រុកស្វាយរៀង ។
 ស្រុកស្វាយរៀងហើយ បានស្រុកមានជ័យថ្មី ឥឡូវគេហៅស្រុកស្វាយទាប ។ ឥឡូវគេ
 រៀបរយស្រុកស្វាយជ្រំ កន្លែងវត្តព្រះពូកែ ។

- ចប់ -